

MUSALLA TAŞI

Cengiz Narçın

MUSALLATA TAŞI

Köylü, akan bir çay olup köy kahvesini tıklım tıklım doldurmaya başlamıştı. Bayramdan bayrama görünen bu görüntü bayram seyran olmasa da bugün olağan dıŐıydı. Görüntü bilmeyen için sıradan bir köy kahvesi gibi gözükse de; kalabalık aslında görünmeyen bir sınır çizilmiş, taraftarlar gibi kümeleşmişlerdi. İki taraf bıçak sırtı gibi ayrılmıŐtı. Yeni gelenlerden saflarını tam belli etmeyenlerin ne tarafa geçeceği merak konusuydu. Çekimseler, iki arada bir derede kalanlardandı; uyanık olanların çoğu görünmeyen sınır habitat alanlarına yerleŐtikleri için hangi tarafa mensup ya da yakın oldukları hala çıkarılmaya çalıŐılıyordu. Kahvenin içindeki tüm köylülerin algı aralıkları bir başka genişlemiŐti. Gözleri kahvenin genelde hep açık olan, gönyesi kaçmış ahŐap kapısındaıydı. Dışarıda havanın soğuk olmasından dolayı kapalı olması gereken kapının önüne, kapanmasını engelleyen bir taş konmuştu. Kapının otomatik kapanması için duvarla kapıya bağlanan yay gerilse de kapıyı kapatmaya yetmiyordu.

Kapının iki yanında, biri hâlâ muhtar, ikisi muhtar adayı olmak üzere üç kişi bekliyordu. Gelen âdemoğlunun hangi taraftan olduğunu bildiklerinden, eğer yandaŐlarıysa hemen hoş geldin seremonisini başlatıyor, elini sıkıyorlardı. Gelenin durumuna göre ya öne çıkıyor ya da geride kalıyorlardı. Gelenin eli sıkılıp içeriye buyur ediliyor, ne tarafta yer bulacağının tüyoları veriliyordu. Geride kalan aday ise hem karşı taraftarla göz göze gelmemek hem de ona merhaba dememek için içeridekilerle ilgileniyormuş gibi davranıyordu; sağını solunu, kıyafetini düzeltiyor, olduğu yerde görünmemek için büyük çaba sarf ediyordu. Kapıdakiler kendi aralarında mücadele ede dursunlar... Kahvenin içi uğul uğul. Kim kime ne diyor, belli değil. Uğultu kümelerinden ara sıra kaçmayı başaran bir iki kelime anlaŐılmakta. Gözler fer fecir. Hem muhabbet ettikleri kiŐileri hem de kahvedeki taraflara ısmarladıkları çayların ne durumda olduğunu kestirebilmek için kahvecinin hareketlerini kolluyor, arada kendilerine bakanlarla göz göze geliyorlardı. Gözleri sık sık kapıda, taraftar avındaki iki muhtar adayının üzerindeıydı; kısacası her an, her yerdeıydı.

Küçük köy kahvesi, sigara dumanlarının oluŐturduđu yılların yorgunluk tortularında köy sakinlerini kucaklamakta. İki gün ıŐıđı, biri florasan lambalarının etrafında; içeride içilen sigaraların dumanı hortum gibi öbek öbek dönüyordu. Sararmış duvarlarda asılı duran iki poster vardı: biri Ferdi Tayfur'un otuzlu yaşlarındaki, gür ve dalgalı saçlı fotoğrafı; hemen yanında ise köylünün hiç tatmadığı biranın reklamındaki yarı çıplak afet-i devranın sararmış posterini. Her zamanki yerlerinde, içerideki hengâmeyi öylesine seyrediyorlardı. KöŐedeki zamanın en güzeli ama şimdinin eskisi tüplü televizyonda, Kemal Sunal'ın neredeyse çoğu repliğini ezbere bildiğim Çöpçüler Kralı filmi sesi kısalmıŐ, kendi kendine oynuyordu. Sesi olmasa da vücut hareketlerinden, az da olsa dudak okuyarak en sevdiğim sahneleri geldiğinde bakıp gülümsemeden edemiyordum. En azından küllük gibi kokan köy kahvesinde bugün sergilenen bu kara komediden bir anlığına olsun kopmamı sağlıyor. Bir iki ihtiyar ve ergenin haricinde televizyona pek bakan da yok zaten. İki tarafın arasındaki görünmez ama belirgin

sınır, köylünün ilan tahtası niyetine kullandığı, çakılan çivilerden kalbura dönmüş iki beton kolondan ibaretti. Hala kırışmış her bir tarafı başka tarafa bakan bir iki ilan kâğıdı sallanıyordu. Her yanı yanık, kara benlerle süslü oyun masalarının etrafında, tırtıklı halıların üzerinde sıkışık kümeler hâlinde toplanmış; ne dedikleri anlaşılmayan bir uğultu çıkaranlar vardı. Ara sıra tıp oynarcasına sessizleşiyorlardı. İşte o zaman gözler kahvenin içinde radar taramasına başlıyordu. Sesli konuşmalar bir anda kesiliyor, herkes bu sessizliğin nedenini aramaya koyuluyordu.

Fırsatı değerlendiren kahveci Mehmet'in, ocağın paravanlı bölmesinden uzanan yağlı kafasıyla sorduğu, "Hikmet, seninki adaydı değil mi?" sorusu kahvenin içinde çınlıyordu. Ardından, "Nerede kalmıştık?" deniliyor, anlaşılmayan uğultuya geri dönülüyordu. Kahve artık tıklım tıklım denilebilir. Yeni gelenlere yer açmak için yapılan yer değiştirmelerde, zemine sürten demir sandalyelerin mekanik sesleri gitgide dayanılmaz olmuştu ki, Muhtar Hamdi'nin,

"Arkadaşlar, hoş geldiniz. Toplantımız başlayacaktır, herkes yerini alsın," anonsuyla birlikte uğultu artık gürültüye dönüşmüştü. Yarım kalan sohbetler kestirmeden sonlandırılıyor, dışarıda balkonda oturan gençler ise kahvenin içinde yer bulma telaşına düşüyordu. Yer gösterme, yer açma, yeni oturanların selamlaşması derken; sanki dananın kuyruğu kopmuş ortalık toz dumana dönmüş gibiydi. Bu yaklaşık, üç beş dakika böylece sürdü. Gülenler. Uyarılar. Cevap verenler. Muhtarın ve köyün ileri gelen yaşlılarının uyarı anonsları derken... Gürültü de adrenalin de yavaş yavaş düşmeye başladı. Kıpraşmalar azaldıkça sesler de kısıldı; bir iki uyarıdan sonra tıp oyunu başladı. Neredeyse tüm köyün erkekleri şimdi kahvede sıkış tepiş karşıda okuldan getirilen sıraya dizilmiş dört aza ve ayakta duran Muhtar Hamdi'nin karşısına dizilmiş durumda, başlayacak toplantıya hazır ve nazır durumdalar. Yanan sigaralar söndürülmüş, bardakta kalan son yudumlar bitirilmişti. Omuzlar dikleştirilmiş, fiziken ve mental olarak hazır dılar. Ya bismillah... Muhtar Hamdi geçen yıldan muhtarlık faaliyetleri ve bütçenin artı eksileri ile ilgili bilgileri köylülere ilettiler. Muhtarın sözünü kesmeye çalışanlar, onlara cevap verenler, söz kesip hesap sormaya çalışanlar olsa da köyün söz dinleten tecrübeli ihtiyarlarının müdahaleleri ile kızışanlar zehirlerini akıtamadan bastırıldılar. En azından Muhtar Hamdi geçmiş yılın faaliyet raporlarını bitirene kadar sakinleştirildiler. Toplantının henüz başı olmasına rağmen perşembenin gelişi çarşambadan belliydi; bugünkü toplantı sert geçecekti. Aslında gündemde bir problem yoktu. Sıkıntı, iki ay sonra yapılacak ülkenin yerel seçimlerindeydi. Haliyle muhtarlık seçimi de yapılacaktı. Küçük köy muhtarlık seçiminden ne çıkar diye düşüneniz var ise büyük yanılgı içindedir. Sonuçta bu işlerin büyüğü küçüğü yoktur. Ülke ne ise o masum bildiğiniz canım köyceğizlerimizde de aynı şeyler yaşanır. Ha boyutu, şekli farklı olsa da yoktur birbirinden bir farkı. Örnekleme isterseniz şu anda kahvenin içine bakmanız yeterli. Taraf, karşı taraf. Onları ayıran ortada, henüz taraflarını tam belirlemedi kararsızlar. O küçük herkesin bir şekilde birbirleriyle konum komşu, hısımlık akraba olan bizim köyde de aynı şeyler... Aylardan beri başlamış olan köy propaganda çalışmalarında neler yapılmamış ki? Mesela keçi koyun kesip çekilen ziyafetler, ısmarlanan biralar rakılar. Meşedibi denilen gazinoda geçirilen içkili, sazlı sözlü akşamlar. Mali durumu kötü olanlara el altından verilen küçük meblağlar. Adamına göre yapılan pohpohlamalar. Silinen imeceler, hasıllık, yayla su borçları. Kısaca iki tarafın karşılıklı sidik yarışmasının her çeşidi. Sonuç? Herkes herkesi tanıdığı için isim isim çıkarılan taraftar listeleri. Hatta köy

nüfusuna kayıtlı olup da başka şehir kasabalarında oturanlar, çalışmaya giden ülke içi gurbetçiler ile bağlantı kurup her türlü masraflarının karşılanarak oylarını gelip kullanmalarını sağlamak. Kısaca kazanmak için her yolun mübah olduğu bir seçim savaşı denilebilir. Eskiden beri taraflar arasındaki çekişme hep hararetli olmuştur; Emme velakin bu yıl iki adayın taraftar listelerinin sayısının çok yakın olması seçim döneminin çok sert geçmesine neden oluyordu. At başı, bir o bir diğer taraf öne geçiyor. Küçük köyde artık muhtarlık seçimi her şeyin önüne geçmiş durumda. Kahvede, tarlalarda, bağ bahçelerde, düğün dernek, mevlitlerde hatta okul servislerinde... Ezanı bekleyen cami dibi cemaatlerinden kapı önlerinde oturan koca karılara kadar konu varsa yoksa muhtarlık seçimiydi. Tabi bu süreç dışarıda bu kadar sert geçerken tüm tarafların bulunduğu bugünkü köy toplantısında iş artık çığırından çıkmıştı. Allahtan Muhtar Hamdi akıllı mantıklı bir adamdı; bugünkü toplantıyı jandarma karakol kumandanına bildirmiş henüz sunumu bitmeden jandarma kahveye gözlemci olarak geldiği için, özellikle kabarık kaynayan gençleri jandarmanın korkusu sakinleştirmeye yetiyordu. Sorun gündemde değil birinin ak dediğine bir şekilde kara, kara dediğine de ak diyen anlayıştaydı. Kolluk kuvvetlerine ve şahin bakışlı akıllı salim ihtiyarlara rağmen kaç kez bazı bıçkınlar hızla sandalyelerinden kalkıp hamle yapmaya bile kalkışmışlardı. Sonuçta üç saat geçmiş bazen jandarma bile sözlü müdahalede bulunmuştu. Hatta köyün Bıçkın Ali ile Ömer Pehlivan kardeşleri dışarı atılıp uzaklaştırılmıştı. Sinir stres katsayıları, ses tonları, adrenalinler bu arada çıkıp çıkıp inmişti. Sonuç, taraflar neredeyse en basit konularda bile uzlaşmamıştı. Kahvedekilerin buldukları tek yer çatılan kaşlar, son üç saatte yaşamış olduklarından dolayı al al olmuş yanaklar, gergin her an kavgaya hazır bedenler. Ha bir de hani benim gibi bu sıra dışı insan davranışlarını ilgiyle izleyip gördüklerinden keyif alanlarda yok değildi. İşin kötüsü ben ve benim gibi bu ilahi komedyayı seyredip gülen birkaç kişi de ağzımızın payını fazlasıyla aldık, üstelik de iki taraftan.

En masum söylenende “Çok mu komik, pişmiş kelle gibi ne sırtıyorsun!” Neyse ortam bu... Gündemdeki konular sonuca bağlanmazsa da artık konu başlıklarının tamamının üzerinden geçilmişti. Artık toplantının sonunu geldiğini düşünürken Hacı Hüsrev elinden düşürmediği doksan dokuzluk kehribar tesbihini havada döndüre döndüre:

“Arkadaşlar bir şeyi unutmadınız mı?” diye ortaya gürledi. Muhtar Hamdi:

“Hayrola Hüsrev Ağa neyi unuttuk?” diye Hacı’ya doğru dönünce. Hacı Hüsrev oturduğu yerden şöyle bir kaykılarak “Neyi olacak. Musalla taşını unuttunuz. Müze müdürü takmış bizim taş. Haberimiz yok zannetmeyin, adam alacam da alacam diyormuş” deyince kahvede bir uğultu koptu. Bu uğultunun rengi de tadı da öncekilerden biraz farklıydı. Neydi diye sorsanız inanın tanımlaması biraz zor, lakin farklılığı hissediliyor. Nacak Ahmet:

“Kimin malını kimden alıyormuş o dürzü” deyince Minik Mehmet:

“Hüsrev Hacı doğru diyor. Geçende bizim oğlan müzeye odun götürmüş traktörün kasasını yıkana kadar adam gelmiş bizimkine bir sürü şey söylemiş” deyince. Sakar İbrahim kahvedeki uğultudan baskın çıkan kart sesiyle:-

“Ne demiş Hacı Dayı, müdür senin oğlana?” diye sorunca Hacı Hüsrev:

“Ne diyecek. O taş çok değerli onu alıp müzeye koyacağız demiş” dedi. Sakar İbrahim:

“E senin oğlan bir şey dememiş mi?” diye sorunca Hacı Hüsrev sinirli bir ses tonuyla yanıt verdi.

“Ne diyecek, İbrahim seninki de laf yani. Adam devlet. Adam müdür. Benim oğlan ne diyebilir ki? Emme velakin müdürüm köylü için o musalla taşı önemli tarzında bir şeyler söylemiş elbet.”

Taze muhtar adayı Pilot Hasan araya girerek:

“Sen merak etme İbrahim Dayı, kimin taşını kimden alıyormuş. Hayatta vermem” dedi kendisinden çok emin ve sanki yeni muhtar seçilmiş gibi konuşunca Muhtar Hamdi:

“Bende vermem. Vallahide billahi de vermem. O taşı kırarım gene de vermem. Adama bak. Altmış iki yaşındayım ben bilmiyorum o taş ne zaman konuldu camiye. Atam cümlemizin atası o taşın üzerinde yatarken son namazı kılındı. Şimdi ne oldu da bu kadar kıymetlendi? Hem ben söyledim kendisine o musalla taşının bizim için manevi değeri büyük, canımızı iste verelim ama onu bizden isteme diye” dedi.

Küskün karşı aday Pilot Hasan küskünlüğü bile unutup: “E herif ne dedi?” diye sordu.

“Ne diyecek? İki saat vaaz çekti köftehor. Yok o taş şöyle böyle diye. Sanki müzede eksikliği var. Müzenin dışı bile onun gibi niceleri ile dolu. Ha bir eksik ha bir fazla, ne fark edecekseniz? Yazın Geyre kalesine gidenler şahit, doğru değil mi dediklerimiz?” diye kahveye dönünce Sakar İbrahim:

“Doğru söylüyorsun muhtarım ona benzer neleri var orada. Siz yalnızca sergilenenleri biliyorsunuz daha depolarda neleri var. Kitap kalem gibi”.

Bakkal Mehmet:

“İyi hoş diyorsunuz da niye peki bu adam bizim taşta taktı? Onu hiç söylemedi mi? Hem eski müdürün hiç öyle bir isteği olmadı” dedi.

Hacı Mahmut, başını onaylarcasına sallayarak:

“He ya bugüne kadar kaç tane müdür geldi gitti; hiçbirinden öyle bir istek olmadı. Bu genç arsız...” deyip ardından da bir gayarı patlatınca Pepir Osman:

“Ya hacı dayı adamın günahını alıyorsun. Müdür öyle kötü biri değil. Adam daha geleli iki yıl oldu Geyre’yi Afrodiasias’ın çehresini değiştirdi” deyince Hacı Mahmut:

“İyi de Osman’ım derdi ne bizimle bu adamın. Köyden kimi görse, kim bizim köylü tanısa yanında bitip taş da taş...Zaten rahmetli baban Pepir İbrahim’in cenazesine geldikten sonra bu adam depreşti” deyince.

Pepir Osman araya girerek: “Çünkü o gün cenaze namazı kılarken bizim taşı görmüş de ondan dolayı” dedi.

Hacı Hüsrev:

“Nerden çağırдың o herifi. O gün gelmemiş olsaydı hiç bunlar başımıza gelmeyecekti” dedi. Pepir Osman:

“Ya Hüsrev dayı ben mi çağırдың? Babam Geyre kalesinde kalp krizi geçirmedi mi? Adam da müdür. İnsanlık namına cenazeye katılmak için gelmiş” dedi.

Hacı Hüsrev elini sallayarak:

“Senin aran iyiymiş. Söylesene adama o taş bizim kutsalımız, köyümüz için önemli diye” dedi. Pepir Osman sıkın bir şekilde:

“Söyledim dayı hem de daha neler neler. Yukarı çeşmedeki yazılı taşı söyledim. Fotoğrafını istedi. Çekip götürdüm”

“E ne dedi?”

“Yazı Bizans döneminden bir esnafın hitabetiymiş. Ondan Agora’da bir sürü var, o kadar da önemli değılmiş” deyince kahvede yine bir uğultu koıtu. Hamza Çavuş:

“Kim karar veriyormuş hangisinin ne kadar önemli olduğunu? Ülen çeşmedeki o taşta gram kırıntı yok. Sapasağlam. Camidekinde anlaşılmaz kabartmadan başka bir şey yok. Ne bir yazı ne de heykel. Yok ya adam biz yok vermeyiz dedik ya bence adam bize taktı. Onur gurur meselesi yaptı. Devlet ya... Alacam dersem alırım. Bence işin özeti bu” deyince. Kahvedeki herkes belki akşamdan beri ilk kez Hamza Çavuş’un doğru söylediğinde hemfikir oldular. Uğultunun içinden sahiplik kelimeleri çok daha anlaşılır yükseliyordu. Pilot Hasan tüm heybeti ile gerinip:

“Hey ahali size söylüyorum muhtar olayım kanımın son damlasına kadar o taşı koruyacağıma söz veriyorum” deyince Muhtar Hamdi:

“Arkadaşlar müdür istediğı kadar konuşsun. Şimdiye kadar vermedim yeni dönemde de vermeyeceğimden emin olabilirsiniz. Musalla taşı bizim köyümüzün malı. Yıllardır tüm merhumlarımızın son durak noktası. Onu cami avlusundan almakmış... Yok öyle bir şey. O bizim köyümüzün kutsalı...” Kahve iki muhtar adayının da musalla taşıyla alakalı kararlı duruşları ve konuşmaları sonucunda coşmuştu. Kahvenin nikotin saklı sararmış kireçli duvarları tehditvari, egeye has gayarlarla çınliyordu. Köy toplantısı, gündemdeki konular, geçmişin muhasebesi, muhtarlık seçimi, muhtar adaylarının etrafında ayrıışmış köylülerin hepsi konu musalla taşı olunca yek vücut olmuşlardı. Böyle bir birleşimi doğrusu ben karşıma almak istemem kimseye de tavsiye etmem. Köylü insanı iyidir hoştur, yeri gelirse vur ensesini al lokmasını o kadar da saftır da... İşte o da her şeyi tarif eder. Eğer kutsal bellediğini el uzatırsan o eli sonuçlarının ne olacağını düşünmeden kıracak kadar da inattır. Kahvede yaklaşık yarım saat, eğer müze müdürünün o taşı almakta ısrar etmesi durumunda neler yapılabileceğı ile ilgili konuşmalarla geçti. Yeri geldi toplantıyı gözlemlmek için gelen jandarmalardan bile yardım istendi. Genç uzman çavuşlar bu konu ile ilgili tüm içtenlikleri ile hiçbir fikirlerinin olmadığını söylediler. Toplantı dağılmak üzere iken herkesin hemfikir olduğu tek şey musalla taşının yıllardan beri caminin avlusunda olduğu ve artık köyün kutsalı olduğuydu. Ölmek var o taşı müzeye vermek yoktu. Müze köyden gelip istediğı şeyi alabilir ama gelmiş geçmiş her mevtanın üzerinde yatıp son namazının kılındığı musalla taşını asla...

Toplantı dağıldı. Musalla taşı toplantıdan sonra köyün bir numaralı gündemi olup çıkmıştı. Muhtarlık seçimini bile gölgede bırakmıştı. İki muhtar adayının diğer kişisel özellikleri ön plana çıkmıştı. Hangi aday taşı vermemekte daha donanımlı başarılı olabilecekte bir adım öne geçecekti. Haliyle şimdiki muhtar Hamdi, taze aday Pilot Hasan'a karşı kişisel özelliklerinden dolayı nal toplamaya adaydı. Zira Pilot Hasan lakabından da anlaşılacağı üzere gerek bedensel babayığit yapısından, askerliğini Kayseri Hava İndirme'de yapmasından tutuverin de bıçkın haline, düğünlerde kışına sokup göstere göstere taşıyıp sıktığı çift tabancaya kadar bu iş için biçilmiş kaftandı. Onun hayır dediğine, o bodur kıçtan bacaklı müze müdürü değil almak yanına yaklaşmazdı. Köyde onun bileğini büken mi vardı? Muhtar Hamdi ise yaşını başını almış kendi halinde sakin köyün bilgelerindendi. Son dönem muhtarlık yapmış sağ olsun köyün birçok sorunu çözmüş, lakin devletten korkan resmi kurumlara girdiğinde köylü kırılğanlığını üzerinden atamayan bir yapısı vardı. Pilot öyle mi kapıdan kafasını uzatıp tavus kuşu gibi kabarak içeri girdi mi ona hayır diyecek adam yoktu... Köyde dengeler bir anda değişivermişti. Pilot, Muhtar Hamdi'ye artık fark atmaya başlamıştı. Kararsızların tamamı Pilot'a dönmüştü. Hatta Muhtar Hamdi'nin yakın hısımları dışında köyün neredeyse tamamı pilota dönmüştü. Gel zaman git zaman seçim yaklaşıyordu. Artık açık ara pilotun muhtar olacağı sayısal olarak kesinleşmişti. Muhtar Hamdi bile razıydı. Şimdiden seçimden sonraki yenilginin acısını hafifletmek için taş gideceğine muhtarlık gitsin, razıyım diyor bu olgun tavrından dolayı takdir görüyordu. Tek sorun müdür denilen deyyusun bitmek tükenmek bilmeyen tacizleriydi. Sezonu olmamasından dolayı Afrodiasias da kazı çalışmaları yoktu. Lakin ilçede köyden karşılaştığı tanıdık köylülere, özellikle kazı çalışmalarında işçi olarak tanıdıklarını gördüğünde hemen yaklaşır taşın akıbetini soruyordu. En son Pepir İbramla böyle bir konuşma esnasında Pepir İbram dayanamayarak:

“Ya müdürüm niçin bu taşı bu kadar önemsiyorsun. Köylü ölürüz de vermeyiz diyor. Bu ısrarımız niye?” diye sorunca; Müdür yine ezile büzüle böyle bir örneğin olmadığını taşın üzerindeki motifin arkeolojik değerinin çok önemli olduğunu anlatmıştı. Köye geldiğinde kahvede etrafında toplanan köylülere müdürle konuşmalarını aktarınca Hacı Hüsrev:

“Ya arkadaş şeytan diyor ki git aha şu bastonu o bodur müdürün kafasında vura vura kır. Ne inatçı adammış vesselam.”

Pepir İbram:

“Ya sorma Hacı dayı. Adam konuşurken birle eli yüzü renkten renge giriyor. Sümsüğün önde gideni. Lakin mevzu bahis bizim taş oldu mu çok önemli diyor da başka bir şey demiyor” dedi. Hacı Hüsrev:

“Ülen İbram sorsaydın ya neymiş onu o kadar önemli kılan”

“Sormaz mıyım dayı. Sordum”

Heyecanı sesine yansıyan Hacı Hüsrev:

“E ne dedi?” dedi.

“Çok önemli bir fanus motifiymiş. Dünyada eşi benzeri yok. Ender bir başyapıt diyor.”

Hacı Hüsrev sinirle başını iki yana sallayarak: “Fanus? Ülen bir boka benzese. Hiç mi fanus görmedik. Zaten ben geçende iyice baktım. Leyleğe benzettim. İki kanatlı uçan leylek gibi. Hani fanusa neresi benziyor desen yan yatmış fanus desen... Yok gardaşım bu köpoğlu gıcıklığına yapıyor. Ben de Geyre Kalesi’nde çalıştım ne lahitler ne kabartmalar vardı. Mübarekler iğne oyası gibi mermeri işlemişler. Bu müdür inat etti ya gıcıklığına yapıyor. Bir kendi egosunu tatmin etmek için. Köylüyüz ya... Şimdi devlet ardında bizim gibi cahil köylüleri pabuç bıraktı dedirmemek için. Ben onun....”

Kahvedeki herkes Hacı Hüsrev’i destekleyen sözcükler söylediler. Müdüre de bol bol verdiler gayarı.

Pazartesi ilçenin pazarı kurulur. İlçemiz Karacasu bol engebeli dağlık bir coğrafyası olmasından dolayı kırsalda yerleşimi çoktur. Tam otuz yedi tane köyü vardır. Pazarsa tam bir köy pazarı. İlçenin köylüsü yerlisi hepsi pazara akar. Doğallık istersen en güzelini orada bulursun. Pazar duasıyla açılır. Herkesin önünde kendi yetiştirdikleri görünüşte az gönülde bol bol... Neyse konumuz bu değil. Lakin köyün o gün ilçeye gitmesindeki amaç yalnızca pazar için değildir. Devlet daireleri de pazartesi ana baba günüdür. Tüm birikmişler o gün halledilir. Kamudaki çalışanlar da bunu bildiği için tam tekmil hizmete hazırıldılar. Başka gün gidip orada burada olanlar pazartesi masasının başındadır. Devlet dairesinde ensesinde bir el varmış gibi hisseden Muhtar Hamdi’de genelde pazartesi günü tüm birikmiş işleri devlet dairelerinde görmeyi ilke edilmiş birisiydi. Diğer köyün muhtarları veya tanıdıkların bol olduğu kamu daire koridorlarında elinden geldiğince tanıdıklarına danışır içeriye toplayabildiğince kulaktan dolma bilgiyle girmeye çalışırdı. Bugün çok keyifsizdi. Zira kaymakam ve jandarma karakol komutanın makamında en korktuğu ile yüzleşmek zorunda kalmıştı. İşin özeti devlet köyün kıymetlisini, musalla taşını istiyordu. Çarşamba günü geleceklerdi. Sözün bittiği yerd. Muhtar Hamdi’nin o kadar canı sıkılmıştı ki, cenaze haberi almışçasına o gün yapmayı planladığı her şeyi bırakıp ilk araba ile köye döndü. Köye gelesiye kadar kimseyle tek kelime etmemişti. Pazarlık taşıyacağı pazar çantalarını koyduğu boş hasır örme sepetinin içinde, görenlerin sorduğu tüm soruları suskunlukla geçiştirdi. Eve vardığında pazarlıkları görmeden dımdızlak eve döndüğünü gören karısı Akkaş Hatice’nin suallerine kadar ağzını bıçak açmadı. Tabi bu suskunluk Akkaş Hatice’ye sökmedi. Kırk yıllık karısıydı huyunu suyunu iyi bilirdi.

“Sorma Hanım çarşambaya bizim taş almaya gelecekler” diyerek başladı. Akkaş Hatice hangi taş diye sormadı bile. Başladı bedduaya. Müze müdürünün yedi sülalesine saydırmaya başladı. Müdürle kalsa iyi. Müdülden girdi kocasından çıktı. Adamın ne pısrıklığı kaldı ne de iş bilmemesi. Muhtar’ın korktuğu başına gelmişti. Ne çok istemişti ne olacaksa seçimden sonra olsun. İnsan malını bilmez mi? Köylü milleti bu, önünü ardını düşünmez hemen bir suçlu bulur. Bulamadı mı? Kolay hemen bir suçlu yaratıverir. En korktuğu şey başına gelmişti. Kendi karısı bile suçun büyüğünü kendinde buluyorsa köylü neler demezdi. Karısına cevap verse cıngar çıkacaktı. Boş sepete bir tekme vurup al kapıdan kendine dışarıya zor attı. Akşam köy odasında köyün azalarıyla toplantı yaptı. Neler yapılabilir, alternatif bir çözüm bulmaya çalıştılar. Onlar köy odasında toplana dursunlar haber çoktan köye yayılmış duyan herkese soğuk duş etkisi yapmıştı. Köydeki erkekler kahveye akın etmişti. Kahvedeki insan adacıkları yaşlara,

hısımlıklara, arkadaşlıklara göre öbek öbek kümelenirdi. Genelde her kümenin ilgi alanına göre muhabbetleri de farklı olurdu. Gençler kadın kız muhabbeti yaparken yaşlılarınsa ise daha bir farklıydı; Lakin bugün tüm kümelerin muhabbeti aynıydı. Musalla taşı. Kıymetlileri. Hepsi de çok kızgındılar. Okulda içinde oynadıkları iki tane lahit kalıntısı vardı. Köy meydanında içinde düğün keşkekleri için buğdayı koyup dövdükleri sütun başlığı vardı. Cibil Ahmet'in evinin duvarının köşelerinde iki tane işlemeli sütun başlığı vardı. Aşağı mahallenin çeşmesinin yanında hayvanların su içtiği yalak aslında bir lahit kalıntısıydı. Kızıl gölün orada çoban çocukların üzerine oturarak kralcılık oynadığı mermer koltuk öylesine duruyordu. Konu açıldıkça Kel Mehmet'in hasıllığının aşağısındaki mermer sütunlarından tutunda daha bir çok tarihi kalıntı köyün muhtelif yerlerinde atıl duruyordu. Ne kadar da çoktu. Cibil Mehmet'in tarlasındaki altı yedi basamağı toprak üzerinden başlayıp toprağın altına doğru giden tiyatro kalıntısına kadar... Sarı başın inlerine kadar. Coğrafyanın her yeri geçmiş yaşanmışlıkların izleri, arkeolojik kalıntılarla doluydu. Hiçbiri kendileri için bir şey ifade etmiyordu. Hepsini alıp götürseler umurlarında bile değildi. Gel gelelim müdür olacak kendileri için önemli saydıkları tek şeye, musalla taşlarına takmıştı.

O farklıydı. O kendileri için kıymetlileriydi. Kıymetliydi zira bugüne kadar tüm sevdiklerinin son namazını onun önünde kılmışlardı. Orada onlarla vedalaşmışlardı. Dini bayramlarda onun etrafında saf tutup bayramlaşmışlardı. Okunacak ezanı, selayı ona dayanarak beklemişlerdi. Şadırvanda abdest alırken ceketlerini montlarını onun üzerine bırakıp ona emanet etmişlerdi. Ramazan ayında akşam namazına girmeden oruçlarına onun üzerine konulan hayır tepsilerindeki böreklerden yiyip, bardaklara pay edilen sularla oruçlarını açmışlardı. Bir de güzel taşı vesselam. Caminin duvarlarının diplerine dikilen zeytin ağaçlarının arasında, küçük cami avlusunda ortadaki çok amaçlı sehpa gibi duruyordu. Gri damarlı süt beyaz dikdörtgen bir mermerdi. Nerdeyse üzerine konulan köyün tabutuyla aynı ebatlardaydı. Tabutun kolları dışta gövdesi tam mermerin gövdesi ile bire birdi. Ölçüp yaptırırsan bu kadar denk gelmezdi. Şadırvanın kaplaması ile avlunun yer mermerleri ile o kadar uyum içindeydi ki... Ülen müdür ben senin... Pazartesi akşamı köy odasındaki toplantıyı dışardan gelen, bitip tükenmeyen tacizlerin altında bitirdiler. Alınan karar; ertesi günü köy toplantısı yapılmasıydı. Karar yanda tıklım tıklım dolu olan kahvede bekleyenlere duyuruldu. Bir sürü patırtı. Şamata. Küfür. Hele köylünün yeterince çaba göstermediği ile ilgili muhtara tacizleri dayanılır gibi değildi. Birçoğu toplanacağımıza yarın tez elden kaymakamlığa olmadı Aydın'a valiye çıkalım diyorlardı. Vuralım kıralım diyeninden tutunda gelecek heyeti köye koymayalım diyen bile vardı. Artık Muhtar Hamdi özellikle kendisine yapılan sözlü tacizlere dayanamayıp.

“Hey ahali. Yeterin yeteriniz var ise. Karşınızdaki devlet. Devlet. Kendinize gelin. Bu işte benim suçum ne? Sanki ben alın götürün dedim. Konuşmadığım müracaat etmediğim yer kalmadı. Ne yapayım? Ne diyecekseniz yarınki toplantıda deyin. Yeter yeteri varsa” deyip kahveden çıkıp gitti. Ertesi günü kimse işe güce gitmedi. Köy kazan olup akşamlara kadar kaynadı. Birçok insan camiye taş bakmaya gitti. Acaba ne kaçırmışlardı, bu taşı bu kadar önemli kılan neydi. Fanusmuş. Yan gelmiş fanus. Kanatlı fanus mu olurmuş. Kanatlar belliydi. İki tane iki tarafta. Ortadaki şekli bozuk fanus. Kanatlı yılan benzeten oldu. Uzun boylu kaplumbağa... Pelikan leylek karışımı bir kuşa... Hatta Sümsük Ayşe yanındaki Leyla'nın kulağına eğilerek usulca “Kız bu benim herifinkine benziyor” dedi. Leyla “Neyine, neyine?”

diye sorunca “Neyine olacak anla işte” dedi. Baktı ki Leyla anlamamakta ısrar ediyor iyice yaklaşp “Sikine, sikine” deyince iki kadın cıvıkça cami avlusunda kıkırdaştılar. Tabi böyle bir günde bu kıkırdaşma hiç hoş karşılanmadı yenilen bir iki çimdik ile noktalandı. Akşam köy toplantısı tam bir kabustu. Her kafadan bir ses. Bağrış çağrış. En çok da muhtar ve azaların üzerlerine geldiler. Köylü suçluyu bulmuştu. Müdür baş, muhtar ve azalar ise yardımcıları... Köyün akli selimleri olmamış olsa kaç kez kavga çıkacaktı. Muhtar Hamdi seçime bile beklemeden muhtarlığı bugünden itibaren bıraktığını ilan etti. Sonuç. En sonunda ertesi gün kimse köyden ayrılmayacaktı. Herkes köyde köprünün orada toplanacak gelenleri köye bırakmayacaklardı. Sonuç ne olursa olsun kıymetlilerini vermeyeceklerdi. Bence o gece köyde kimse rahat bir uyku uyumadı. Herkesin yatağında su çıkmış olacak ki ışıklar sabaha kadar yandı söndü geri yandı. Sıkıntı büyüktü...

Sabah. İhtiyarlar hariç neredeyse tüm köylü köprünün etrafındaki buldukları müsait yerlerde toplanmaya başladılar. Köprünün üstüne kuru bir selvi kütüğü konulmuştu. Köylünün çoğu gelmişti. Herkesin suratlarında bir endişe, kızgınlık ve gerilim vardı. Bir tek çocuklar bu sıra dışı günden büyük keyif alıyorlardı. Özellikle gençlerin yüzündeki kararlılığı gören ardına bakmadan geri dönerdi. Bir Muhtar Hamdi yok. İyi ki de gelmemiş zira bu ortam onun sağlığı için sıkıntılı olabilirdi. Saat on sularında önde jandarma ardında iş makinası portif donanımlı müzenin acık kamyonuyla yamaçta gözüktü. Araçların gözükmesi ile kalabalık yola doluştu. En önde elinde bayrak tutan Hacıosmanların Mahmut ardında Pilot Hasan ve köyün ileri gelenleri bent oluşturmuştu. Köprüye konulan selvi kütüğünün ardında gelenleri karşıladı. Araçlar durduktan sonra ilk inen ellerindeki G3'leriyle askerler oldu. Komutan araçtan inip bizimkilerin karşısına dikildi.

“Hayrola Hasan Bey bu nasıl karşılama?” diye sorunca Pilot:

“Komutanım ne için geldiğinizi biliyoruz. Biz kesinlikle taşımızı almanıza izin vermeyeceğiz” deyince kalabalıktan Pilotu destekleyen bağırışlar yükseldi. Komutan ellerini kaldırarak köylüleri sakinliğe davet etti.

“Arkadaşlar bu yaptığınız kanuna karşı gelmektir. Elimizde valilik yazısı var...” deyip daha devam edecekti ki Pilot:

“Komutan biz yazı mazı tanımıyoruz. O taş bize ta atalarımızın yadigarı. Bizim için anlamı büyük, vermeyiz. Bunu böylece biliniz” dedi. Komutan ne kadar yapılanın yanlış olduğunu anlatmaya çalışsa da dinleyen kim... Müze müdürü araçtan inip bir şeyler demek isteyince öylesine tepki gördü ki komutanın ardına kaçmak, hareketlenen kalabalığı elleri tüfekli askerler geriye doğru itmek zorunda kaldı. Bağrış çağrış ortalığı kapladı. Bu böyle yaklaşık yarım saat devam etti. Sonra müdür ile komutan aracın önünde birtakım bir şeyler konuştular. Zafer köylüler için gözükyor gibiydi ki... Komutan:

“Arkadaşlar bakın Müdür Bey diyor ki tamam araçlar burada duracak içinizden seçeceğiniz sekiz on kişilik bir grup ile camiye gidelim size bu taşın niçin bu kadar önemli olduğunu göstereyim” diyor. Yok eğer onun açıklamasından sonra eğer hala o taşın orada kalmasını isterseniz taşı almayacağız dedi. Müdür ilk kez söze girdi.

“Bakın arkadaşlar o taşın niçin o kadar önemli olduğunu size göstereceğim. Sonrasında eğer yok arkadaş bu taş burada kalsın dersiniz size söz taş kalacak. Bu valilik alım emrinin iptali ile bizzat ben ilgileneneğim” dedi. Adam o kadar kendinden emin ikna edici konuşuyordu ki bir an kalabalıkta uğultu koptu. Ön taraftaki köyün ileri gelenleri kafalardan bir halka oluşturup iki dakikalık kritik yaptıktan sonra teklifi makul buldular. “Tamam” dediler.

Araçlara iki jandarma nöbetçi bırakıp kalabalık bir grup köye camiye doğru yöneldiler. Camiye kadar kimse konuşmadı. Çocuklar bile sessizdi. Yaklaşık otuz kırk kişilik grup cami avlu kapısından giriş yaptılar. Müdür herkesin taşın karşısına dizilmesini istedi. Herkeste dayanılmaz bir merak vardı. Kafalarında bir sürü soru dönüp duruyordu. Cevaplarını bildikleri tek soru taşın gidip gitmeyeceği idi. Karar kendilerine bırakılmıştı. Yani taş kalacaktı. Müdür: “Arkadaşlar bu taş bir fallus kabartması. Şimdi size fallus un tarihte toplumlar için ne manaya geldiğini anlatmak isterdim. Ne yazık ki bu cami avlusu bu anlatacaklarım için hiç de uygun yer değil” derken Pilot Hasan:

“Müdür bey niye ki? Siz bize bu taşın niçin bu kadar önemli olduğunu söyleyeceğim dediniz. Şimdi de yok fanus, yok uygun yer değil diyorsunuz” derken bu sefer müdür Pilot’un sözünü kesip:

“Hasan bey fanus değil. Fallus, fallus” diye tekrar etti. Pilot “Falus mu?” diye sordu.

“Evet, fallus!” dedi müdür kelimenin üzerine vurgu yaparak.

“Her neyse ne...”

“İşte sizin düşündüğünüz kadar basit değil” deyince Hacı Hüsrev:

“Ya müdür bey biz aylardır fanus dedik durduk. Anladığım kadarıyla siz başka bir şeyden bahsediyordunuz. Zaten pek bir fanusa da benzetememiştik. Şunu bize adabınca kestirmeden bir anlatıversen” deyince. Müdürün eli yüzü kıpkırmızı oldu. Müdür:

“Valla dayı ben de günlerdir size bunu nasıl anlatabilirim diye kafa yordum. İsterseniz siz şu küçükleri buradan bir uzaklaştırın size kestirmeden fallusun ne olduğunu gösterivereyim” dedi. Komutan da dahil avludaki herkes müdürün bu isteğine bir anlam veremedi. Bunu anlayan müdür cebinden çıkardığı keçeli kalemin kapağını açarken:

“Komutanım küçükler bir dışarı çıksın lütfen” deyince komutana gerek kalmadan ahali çocukları kısa kesin emirlerle kovaladılar.

Müdür şöyle ahaliye bir bakıp, elindeki kalemi göstererek:

“Şimdi fallusun ne olduğunu öğreneceksiniz” deyip ardını dönüp diz çöktü. Musalla taşının üzerindeki kabartmayı kalemlerle çizmeye başladı. Müdür ustalıklı kabartmanın çizgilerinden kalemi geçirdikçe kalabalık müdürün gövdesinden gerertisinde çıkan şekli görmek için kendi arasında dalgalanıyordu. Birinci kanat ikinci kanat derken kabartmadan muhtemelen bir kuş resmi belirginleşmeye başladı. Avluda çıt yoktu. Herkes anca arkadaki kişinin omzunun üzerinden ileri uzattığı çenesinden nefes alışını duyabiliyordu. Müdür çizimi ön tarafa devam etmek için az bir yana kayınca, yanılmamışlardı uçan leyleğe benzer bir çizim ortaya çıkmaya başlamıştı. Hacı Hüsrev “leylek” diye mırıldandı ki... Müdür ayağa kalkıp uyuşan bacaklarını

sallayıp kırışan pantolonunu düzeltirken kalemi kapatıyordu. İşini bitirip ahaliye doğru kafayı kaldırıncaya gördüğü manzarayı eminim ömrü boyunca unutamayacaktı. Karşısındaki komutan dahil tüm ahali hipnoz olmuş gibilerdi. Kimse kıılmıyordu. Nefes bile almıyorlardı. Sanki Medusa'yı görüp taşa dönmüş gibilerdi. Gerçi bunlar hala etten kemiktendiler yalnızca renk değiştiriyorlar renkten renge giriyorlardı. Gözleri biraz önce çizimlerini belirginleştirdiği kabartmadan ayıramıyorlardı. Ağızlar ve gözler istemsizce açılmış çok da komik görünüyorlardı. Bu ne kadar böyle sürdü bilinmez “ana malamata bak” diye tiz bir çocuk sesi ile herkes bir kendine geldi. Bağırın biraz önce dışarı kovaladıkları çocuklardan Çiroz Halil'in torunu Halil'di. Çocuğun bağırması ile sıçrayan ahali tekrardan musalla taşına kafayı çevirdiklerinde; Karşılarında kabartmada erekte olmuş çift kanatlı uçan kocaman kalın bir erkek üreme organı öylece duruyordu. Müdür:

“Arkadaşlar işte fallus bu... Artık bunu ne yapacağınıza siz karar verin; üstüne mi oturursunuz, musalla taşı belleyip ölen yakınınızı üstüne mi yatırırız, yok artık başka birşey için mi kullanırız o sizin bileceğiniz iş...”

Sizce? Hadi ne oldu ben söyleyeyim. Karar vermek köylü için çok kolay oldu. Lakin eski musalla taşı gitse de köylüde hatırası derin iz bırakmış. Olay ilçenin tüm köylerinde duyuldu. Köyde kıkırdamadan cenaze namazı kılınmaz oldu. Hep akıllardaydı. Unutmak istedikçe o diretti. Köye has köklü sözcükler türetildi. Eğer bizim civarda herhangi bir anlaşmazlıkta tartıştığım kişi “bak git, musalla taşına oturturum” diyorsa emin ol o seni öldürmekten bahsetmiyordur. Fallusunu koparırım, fallus kafayı dikmiş, şincik fallusunu koparır münasip yerine sokarım, kuduruk falluslu... gibi bir sürü. Hep akıllarda döndü durdu. Hakkında ne hikayeler ne muhabbetler türetildi. Nedense her dile geldiğinde herkese bir gülme tutuyordu. Işıklar söndüğünde bile kıkırdamalar bitmiyordu. Bizim köy işte... Ha unutuluyordum muhtarlık seçimini de eski Muhtar Hamdi açık ara kazandı.

SON